

Innspill til Valglovutvalget fra Valgforum

Valglovutvalget

Opprettet 21.06 2017. Skal lage forslag til ny valglov og vurdere endringer i valgordningen. Utvalget ledes av lagdommer Ørnulf Røhnebæk og består av totalt 17 medlemmer; politikere, forskere og fagpersoner fra ulike områder.

Valglov – forskrift – retningslinjer

Valglovutvalgets mandat:

«Utvalget skal vurdere forholdet mellom hva som reguleres i lov og hva som skal reguleres i forskrift, og også komme med forslag til ny forskrift. Utvalget skal vurdere hvilke bestemmelser som bør ligge i Grunnloven og hva som kan reguleres i valgloven.»

Valglov – forskrift – retningslinjer

Valgforums innspill:

- Loven bør legge seg på et prinsipielt nivå slik at man unngår endringer av valglov foran hvert valg.
  - Men – bestemmelsene må kunne være praktisk anvendbare.
- Forskriften bør være oversiktlig med regler som er enkle å praktisere og forstå.
  - Må ikke hindre teknologisk utvikling og forbedring.
- Retningslinjer fra Valgdirektoratet bør være utfyllende og forklarende.

Valglov – forskrift – retningslinjer

Eksempel: Stemmesedler

Valglov:

- Bør kun gi regler for hvordan velgerne kan endre på stemmeseddelen
- Universelt utformet

Forskrift:

- Hva stemmeseddelen må inneholde – IKKE farge, layout etc

Retningslinjer:

- Valgdirektoratet med bakgrunn i forskrift og lov utvikler en stemmeseddel som velgerne forstår og som EVA-skanning lettere kan lese.

Endring av valgperioden

Valglovutvalgets mandat:

«I Norge er det mulig å avgi stemme fra 1. juli til valgdagen i september, noe som er svært lenge i internasjonal sammenheng. Det er flere faser i valggjennomføringen med ulike regler. Måten valg avvikles på og de ulike valgfase har betydning for frister og for hvor lang tid det tar å forberede et valg. Sammenlignet med land som har mulighet for nyvalg, er den norske forberedelsesfasen til valget svært lang og ressurskrevende»

Endring av valgperioden

Valgforums innspill:

- Valgperioden bør være sammenhengende med samme regelverk og protokollering for hele perioden.
- Tidligstemmeperioden fjernes – og valgperioden kan starte senere/vare i en kortere periode.
- Velgeren i sentrum – ingen stengte dager – skal kunne stemme i alle valglokaler i hele landet i hele perioden.

Brannfakler:

- Hvorfor skal vi ha stemmekretser?
- Hvorfor skal vi ha stemmestyre?
- Utenriks – elektronisk stemmegivning?

Behandling av stemmer avgitt i annen kommune/utlandet

Valglovutvalgets mandat:

«Utvalget skal vurdere fremtidige forsendelsesmåter av forhåndsstemmer for å sikre at stemmer ikke må forkastes.»

Behandling av stemmer avgitt i annen kommune/utlandet

Valgforums innspill:

- Stemmer som avgis i annen kommune eller i utlandet skal ikke sendes via postsystemet.
- Det må tas i bruk teknologiske virkemidler slik at velgeren kan stemme hvor som helst i hele valgperioden der det tas i mot stemmer.

Behandling av stemmer avgitt i annen kommune/utlandet

Eksempler på løsninger:

- Registrere stemmegivninger i annen kommune/ambassade og telle i annen kommune/fylke/eget interkommunalt organ?
- Kan vi sende stemmeseddelen elektronisk (scannet) til riktig kommune for telling?
- Hvem teller utenbysstemmer? Ikke gitt at det er kommunen hvor velgeren tilhører som teller.
- Kutte ut mulighet for å brevstemme – sende stemmen via MinID/Alltinn?

Manntallet

Valglovutvalgets mandat:

«Hensynet til forenkling, oversiktlighet, lesbarhet og praktisk anvendbarhet må stå sentralt i utarbeidelse av lovteksten. Det skal legges vekt på å skape klare regler som er enkle å praktisere, og sørge for at bestemmelsene i størst mulig grad er teknologiavhengige.»

Manntallet

- Regelverket må forenkles – for komplisert, mange unntak etc.
- Permanent manntall: Manntallet bør holdes ajour hele tiden, ikke bare foran hvert valg.
- Alle norske statsborgere bør ligge inne i manntallet slik at vi slipper håndteringen av manntallssøknader.
- Trenger ikke skjæringsdato – i hvert fall ikke hvis du skal kunne stemme i alle kommuner hele valgperioden.

Rettelser på stemmeseddelen

Valglovutvalgets mandat:

«Utvalget skal også utrede ny personvalgordning for stortingsvalg. Utvalget står fritt til å se på øvrige elementer i valgordningen, og også til å se på valgordning til kommunestyre- og fylkestingsvalg. Valgordningen bør være lett forståelig, oppleves som rettferdig.....»

Rettelser på stemmeseddelen

Valgforums innspill:

- Forenkle systemet for hvilke rettelser du kan gjøre som velger. Like rettelser til alle valg.
- Fjerne muligheten til å rette ved Stortingsvalg eller innføre samme mulighet som ved fylkestingsvalg.
- Utforme en stemmeseddel som velgerne forstår.

Brannfakkel:

- Hvis rettelserne på stortingsvalgseddelen aldri skal få konsekvenser kan vi jo lage en stemmeseddel med kun partinavn.

Valglovutvalgets mandat:

«Det skal legges vekt på å skape klare regler som er enkle å praktisere,»

Valgkort & legitimasjon

Valgforums innspill:

- Trenger vi valgkort? Kan vi fjerne begrepet og heller informere velgerne via smarttelefon – direkte informasjon – med f.eks en kode som kan skannes i lokalet?
- Legitimasjon: Bankkort kommer nå uten legitimasjon på baksiden. Førerkort leveres inn. Hvordan løser statlige myndigheter utfordringer med spesielt eldre og manglende legitimasjon dersom ikke nasjonalt ID-kort kommer?
- Innføre nasjonalt ID kort slik at du registreres direkte inn i EVA ved hjelp av ID-kortet.

Veiledning av velgere og bruk av medhjelper

Valgforums innspill:

- Behov for klare retningslinjer:
  - Hvordan behandle demente velgere?
  - Klarere regler på hvem som kan ha med egen hjelper.
  - Klarere regler for barn inn i avlukket med foreldre.
  - Klarere regler for veiledning av velgere som ikke snakker norsk.

Brannfakkel:

- Skal alle velgere som ønsker det ha med seg en medhjelper som de selv velger ut?

Listeforslagsbehandling

Valgforums innspill:

- Dette bør stå i forskrift. For detaljert i dagens lov.
- Det bør være påbudt å benytte en fast mal fra Valgdirektoratet eller
- Partiene bør selv registrere listeforslagene og benytte elektronisk signatur.
- Det bør utarbeides en teknologisk løsning for innsamling av underskrifter som må benyttes av partiene/gruppene som ønsker å stille liste. Eks: Minsak.no

Valggjennomføringen er digitalisert fra a-å

Valglovutvalgets mandat:

«Det skal legges vekt på å skape klare regler som er enkle å praktisere, og sørge for at bestemmelsene i størst mulig grad er teknologiuavhengige.»

Valggjennomføringen er digitalisert fra a-å

Valgforums innspill:

Regler som må endres:

- Manntallet til offentlig gjennomsyn
- Valgkort
- Listeforslag – partiene bør selve kunne registrere listeforslagene og benytte elektronisk signatur
- Elektroniske signatur av stemmestyrets møtebok/protokoll

Valgagitasjon

Valgforums innspill:

- Tydeligere og klarere bestemmelser rundt valgagitasjon under valgperioden.

Arbeidsbestemmelser for valgmedarbeidere

Valglovutvalgets mandat:

«Utvalget skal også se på hvordan kommunene organiserer valglokaler, sikring av tilgjengelighet, åpningstider og behov for særskilte arbeidstidsbestemmelser for valgmedarbeidere i kommunene.»

Arbeidsbestemmelser for valgmedarbeidere

Valgforums innspill:

- På grunn av krav om lange åpningstider og raskt resultat, så er ikke arbeidsmengden i valggjennomføringen forenlig med arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid.
- Det bør finnes unntaksbestemmelser i valgloven/arbeidsmiljøloven vedrørende valgarbeid.

Sikkerhet & beredskap

Valglovutvalgets mandat:

«I utredningen skal utvalget se på hvordan valgordningen bidrar til viktige demokratiske elementer som forutsigbarhet, deltagelse, tillit og legitimitet.»

Sikkerhet & beredskap

Valgforums innspill:

- Det må være klarere regler for hvordan valgmateriellet skal sikres;
  - Forsvarlig håndtering av stempler
  - Forsegling av urnene – Krav til forsegling
  - Stemmesedler – bør være et verdipapir og ikke et flyveblad som nå. Kommunene/fylkene bør eie de offentlige stemmesedlene – ikke deles ut til partiene.
- Det må være klarere regler for hvordan opptellingen skal sikres;
  - Sikring av Pcer, skannere, nett etc

Klageordning

Valglovutvalgets mandat:

«Utvalget skal utrede problemstillingen knyttet til klageordning for valg.»

Klageordning

Valgforums innspill:

- Det bør være et uavhengige klageorgan for velgerne.
- Det bør være mulig å få behandlet klager underveis i valgperioden.

Gruppearbeid

1. Prioriterte temaer
2. Andre kommentarer til uttalelsen som skal leveres Valglovutvalget fra Valgforum

Endring av valgperioden

Spørsmål til gruppearbeidet:

1. Er dere enige i innspillet om en valgperiode?
2. Hvilke konsekvenser vil det få for gjennomføringen i din kommune/ditt fylke?

Behandling av stemmer avgitt i annen kommune/utlandet

Spørsmål til gruppearbeidet:

1. Hvilke løsninger bør velges for å unngå at stemmene kommer feil og for sent frem?

Rettelser på stemmeseddelen

Spørsmål til gruppearbeidet:

1. Har dere innspill til forslagene om rettelser på stemmeseddelen?
2. Synes dere Valgforum skal ha en mening om dette eller skal dette overlates til politikerne å beslutte?